

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6076/2024
20.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров, Зорице Булајић, Драгане Маринковић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., насеље ..., чији је пуномоћник Далиборка Марковић, адвокат из ..., против туженог Компаније „Дунав осигурање“ АДО Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 54/23 од 04.12.2023. године, у седници одржаној 20.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 54/23 од 04.12.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Јагодини Гж 54/23 од 04.12.2023. године тако што **се одбија** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Јагодини П 1122/22 од 09.11.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужилци накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 21.500,00 динара у року од осам дана од дана пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П 1122/22 од 09.11.2022. године усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужилци на име накнаде материјалне штете исплати износ од 9.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.11.2022. године као дана пресуђења па до исплате и да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати износ од 23.300,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Јагодини Гж 54/23 од 04.12.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је наведена првостепена пресуда тако што је као неоснован одбијен тужбени захтев у наведеној садржини. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у наведеној пресуди, тако да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженом на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 1.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи применом члана 404. Закона о парничном поступку, ради разматрања правног питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе. У ревизији су дати конкретизовани наводи за овај предлог.

Чланом 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23-други закон) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

По налажењу Врховног суда, у овој правној ствари су испуњени услови да се дозволи одлучивање о ревизији тужиле, као посебној ревизији, јер је то потребно ради уједначавања судске праксе по питању обавезе туженог да оштећеном лицу накнади материјалну штету која је настала са чињењем захтева за накнаду штете услед штетног догађаја који је скривио осигураник туженог.

Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је као правно неука странка ангажовала адвоката да је заступа у поступку остваривања накнаде штете пред осигуравајућим друштвом, овде туженим. Захтев за накнаду материјалне штете на путничком возилу проузроковане у саобраћајном удесу 21.10.2021. године, поднет је преко пуномоћника адвоката са прилогом документације коју је он прибавио и тражењем накнаде за састав одштетног захтева у износу од 9.000,00 динара. Тужено осигуравајуће друштво је удовољило захтеву за накнаду материјалне штете на возилу, а поводом обраћања пуномоћника тужиле да се удовољи и захтеву за накнаду адвокатских трошкова, донело је одлуку од 26.11.2021. године да се приговор оштећене који се односи на трошкове које је имала на име ангажовања адвоката одбија као неоснован, јер тај трошак није био нужан. По акту ликвидацији штете на возилу од 02.11.2021. године, тужени је исплатио тужили признати износ накнаде због оштећења ствари, а и поред приложеног рачуна о плаћеној накнади адвокату од 25.10.2021. године, о потраживаном износу од 9.000,00 динара за састав одштетног захтева негативно је одлучио 26.11.2021. године. У таквој ситуацији, поднета је тужба према осигуравајућем друштву којом је накнада трошкова вансудског поступка постављена као захтев за накнаду штете.

Код изнетог стања ствари, пресудом првостепеног суда је усвојен тужбени захтев, са становиштем да тужила има право на накнаду штете која представља награду адвокату за пружену адвокатску услугу која се састоји у прикупљању потребне документације и састављању одштетног захтева у њено име, а тужени јој је ово право неоправдано оспорио. Оцена да тужила право на накнаду штете има од одговорног коме се обратила за остварење тог права и о висини припадајуће накнаде, образложена је позивом на члан 67. Устава Републике Србије, члан 3. Закона о адвокатури, члан 154. став 1. ЗПП и Тарифни број 69. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Другостепени суд је био другачијег становишта када је приначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев као неоснован, уз дато образложење да тужили у конкретном случају није била неопходна стручна помоћ за сачињење захтева у вансудском поступку, с обзиром да тужени има обрасце за подношење одштетног захтева и у обавези је да прими сваки захтев и да о њему одлучи у одређеном року, те да овај трошак није био нужан.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијским наводима указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право на утврђено чињенично стање, када је одбио тужбени захтев за накнаду материјалне штете на име сачињења захтева за накнаду штете пред осигуравајућим друштвом.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима је прописано да ко другоме проузрокује штету дужан је нанадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета - члан 155. наведеног закона. Према одредби члана 185. став 1. овог закона одговорно лице је дужно да успостави стање које је било пре него што је штета настала.

Одредбама члана 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду, а оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе.

Основни принцип код накнаде материјалне штете је успостављање стања које је било пре него што је штета настала. У конкретном случају, тужени је као одговорно лице дужан успоставити раније стање, сходно цитираним одредбама члана 185. став 1. у вези чланова 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО. Тужила је имала оправдан трошак за сачињење захтева за накнаду материјалне штете на путничком возилу, о којем је захтеву тужени одлучио у вансудском поступку. Трошкови подношења овог захтева да је била покренута парница за остварење права из уговора о осигурању остварили би се као део трошкова парничног поступка, дефинисаних чланом 150. став 1. ЗПП, као издаци учињени поводом поступка. Међутим, у ситуацији када је парнични поступак изостао због прихватања захтева за обештећење у поступку пред осигуравајућим друштвом, накнада трошкова за радње предузете у том поступку може се остварити као главни захтев у посебном парничном поступку ако је право странке на накнаду нужних трошкова иницирања поступка пред осигуравајућим друштвом било ускраћено. Притом, странци се у поступку пред осигуравајућим друштвом не може

ускратити право на ангажовање пуномоћника - адвоката, јер је чланом 67. став 1. и 2. Устава Републике Србије прописано да се сваком, под условима одређеним законом, јемчи право на правну помоћ коју пружа адвокатура, као самостална и независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе у складу са законом.

С тога, по налажењу Врховног суда, тужбени захтев има основа у наведеним одедбама Закона о облигационим односима, те како је првостепени суд правилно закључио да постоји одговорност туженог за накнаду трошкова састављања захтева за накнаду штете у вансудском поступку, а другостепени суд погрешно закључио да овај трошак није био нужан и оправдан, то је пресуда другостепеног суда преиначена и жалба туженог одбијена као неоснована, а потврђена пресуда првостепеног суда, којом је правилно одлучено и о трошковима поступка.

Тужиља је успела у поступку по ревизији и остварује право на накнаду трошкова ревизијског поступка, о којима је одлучено применом чланова 153. став 1, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП, тако што је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове за састав ревизије од стране адвоката у износу од 12.000,00 динара, трошкове судске таксе за ревизију у износу од 3.800,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 5.700,00 динара, укупно 21.500,00 динара, применом Адвокатске и Таксене тарифе.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић